

Bemærkninger til forslaget

Civilisationens sygdomme er blevet epidemier. Sygdomme, som skyldes den civilisation, vi lever i, er i så kraftig stigning, at man kan tillade sig at kalde dem epidemier, hvilket ellers har været forbeholdt smitsomme sygdomme. Diabetes 1 og 2, hjerte-kar-sygdomme, kræft og overvægt er store trusler mod den danske befolknings sundhed og velbefindende.

De sidste 30 år har antallet af indlagte på de danske sygehuse på grund af hjerte-kar-sygdomme været stigende og det på trods af det enorme arbejde, der udføres medicinsk og kirurgisk for at redde de danske hjerter og blodårer. Dette arbejde har resulteret i, at i dag dør kun halvt så mange af hjerte-kar-sygdomme som i 1960'erne, men det har ikke forhindret, at stadig flere rammes af hjerte-kar-sygdomme.

4-5 pct. af den danske befolkning menes at lide af diabetes 2, og der er sket en fordobling inden for de seneste 10 år.

Antallet af personer, der dør af kræft i Danmark, har holdt sig på 2½ person pr. 1.000 personer årligt i de seneste 30 år, men det skal ses i lyset af, at ressourcerne afsat til kræftbehandlingen er steget voldsomt i samme periode.

Det er karakteristisk, at samfundet ikke har formået at forhindre, at flere og flere rammes af disse civilisationssygdomme. Det er lykkedes med en evigt stigende mængde ressourcer at gøre folk mere eller mindre symptomfrie for en periode og forlænge folks liv med sygdommene, men vi er magtesløse med hensyn til at stoppe årsagerne til disse sygdomme.

Kosten er central for at forebygge civilisationssygdommene. De nævnte sygdomme er blandt dem, der kan forebygges – og i et vidst omfang helbredes – med den rigtige kost og motion.^{1) 2) 3)} Vi er oppe imod et erhvervsliv, der tjener penge på at sælge dårlige kostvaner, og som har let spil, fordi vi så nemt får smag for

de raffinerede søde, salte og fede fødevarer. Derfor skal det offentlige bruge alle de muligheder, der ligger inden for det offentliges virke, til at påvirke befolkningens og især børnenes kostvaner. Sund kost skal med alle midler gøres mere tilgængelig.

Vi ved, at det er svært og krævende at omlægge sine kostvaner til en sund kost, for ellers ville der være mange flere, der gjorde det. Folk dør af ikke at kunne omlægge deres kostvaner. Derfor er det så vigtigt at øve indflydelse på især børnenes kostvaner. At bruge den offentlige bespisning, som dette forslag omhandler, er én af mulighederne. En anden er at ændre moms og afgifter på fødevarer i en sund retning. Se beslutningsforslag nr. B 12 om lavere moms på sunde fødevarer og på økologiske fødevarer samt højere afgifter på usunde fødevarer. Beslutningsforslaget blev fremsat af Enhedslisten i november 2007.

Det kræver tilvænning over lang tid at vælge grønsagerne og det grove brød. Til gengæld har vi ikke andre muligheder, når udviklingen i civilisationssygdommene skal stoppes.

Socialt set vender civilisationssygdommene den tunge ende nedad

Civilisationssygdommene går mere ud over de lavere socialklasser end de højere. F.eks. dør 90 af hver 100.000 personer, der ikke har nogen uddannelse, hvert år af hjerte-kar-sygdomme (blandt de 30-64 årige). Blandt folk med en langvarig videregående uddannelse er det kun 30 af hver 100.000 personer.⁴⁾

Sund skolemad giver kvikkere børn

Det er adskillige gange vist i praksis i Danmark, at bespisning af børn med sund mad i skolen gør børnene bedre i stand til at modtage indlæring.^{5) 6)}

1) The China Study. T. C. Cambell et al. BenBella books. 2004.

2) Prevent and reverse heart disease: the revolutionary, scientifically proven, nutrition-based cure. Esselstyn, Caldwell B. 2007.

3) Jane Plant. Dit liv i dine hænder. Forlaget Aronsen. 2008.

4) Hjertestatistik 2004, Hjerteforeningen